

Paul Van Tigchelt

Vice-eersteminister en minister van Justitie en Noordzee

Brussel, 28 mei 2024

PERSBERICHT

De toekomst van de Belgische politie

Hoewel de politie sterk werk aflevert in onder andere de strijd tegen de georganiseerde misdaad en terrorisme, botsen onze politieorganisaties op hun limieten. De samenleving evolueert aan een razendsnel tempo maar het organisatiemodel van de politie is sinds de politiehervorming van 1998 nagenoeg onveranderd gebleven. Hierdoor is de politie niet wendbaar genoeg om nieuwe fenomenen en criminaliteitsvormen daadkrachtig de baas te kunnen. Het is duidelijk dat de volgende regering werk moet maken van een grondige hervorming van de politie. Minister van Justitie Paul Van Tigchelt werkte daarom een plan uit van hoe die politiehervorming eruit moet zien.

Op dit moment zijn er in ons land 50.000 politiemensen aan het werk, ten opzichte van 37.000 zo'n twintig jaar geleden. We hebben dus geen nood aan meer blauw. Er zijn genoeg politiemensen. Het blauw moet wel meer de straat op. Om de politie opnieuw te wapenen tegen de uitdagingen van vandaag en morgen, is een sterk vereenvoudigde organisatiestructuur en een digitale politie nodig, die efficiënt werkt en simpele taken overlaat aan technologie. De politie moet zich ook opnieuw volledig kunnen focussen op haar kerntaak van veiligheid en niet langer als inspectiedienst voor allerlei administratieve regelgeving.

1. Vereenvoudigde organisatie voor federale politie en lokale politie

Momenteel telt ons land 182 politiezones. Veiligheid mag geld kosten, maar er moet wel efficiëntie zijn op vlak van o.a. administratie, recherchekracht, dienstverlening, management en aanbestedingen. In sommige zones gaat bovendien 90% van het budget naar personeelskosten en slechts 10% naar technische ondersteuning, werking en digitale innovatie. De federale politie heeft dan weer een organisatiemodel dat te log is, te versnipperd en te hiërarchisch, waardoor ze niet wendbaar genoeg is.

Daarom:

- Een volledige reorganisatie van de politiezones met een verplichte fusie tot 15-tal Vlaamse, 15-tal Waalse en 1 Brusselse zone. Dit geeft schaalvoordelen voor alle zones en zorgt ervoor

dat criminaliteit in alle zones even effectief bestreden kan worden.

- Financiering wordt gekoppeld aan specifieke langetermijndoelstellingen. Er mag maximaal 75% naar personeelskosten gaan en er moet 25% worden geïnvesteerd in de werking, technische ondersteuning en digitale innovatie. Politiemensen moeten we slimmer inzetten.
- Enkel wat de lokale zones niet kunnen, is een opdracht van de federale politie. Deze is gespecialiseerd, werkt enkel op complexe en grensoverschrijdende materies of in de lucht, op het water, op de trein en op de snelwegen.
- De Federale politie staat niet langer in voor de logistieke ondersteuning van de lokale zones en zichzelf. Deze opdracht komt toe aan de Algemene Politiesteundienst.

2. Digitale politie: niet enkel AI-tools, maar ook AI-recherche en AI-agent

De gemiddelde politieagent spendeert 30 procent van de tijd of bijna twee dagen per week aan het bureau met het schrijven van pv's, invoeren van gegevens in politieapplicaties en ander administratief werk. Artificial intelligence moet dit werk overnemen. De besteding van 25% van het budget aan werkingsmiddelen moeten worden geïnvesteerd in technologische innovatie die dit administratief en tijdsintensief werk op zich neemt. Het is niet de bedoeling om politiemensen te vervangen door AI, maar wel dat zij zich dankzij AI kunnen concentreren op hun kerntaken.

Daarom:

- AI-hulpmiddelen moeten processen-verbaal opmaken, verhoren uittikken, automatisch vertalen, telefoontaps uitschrijven en videobeelden analyseren.
- Maar er moet ook AI-recherche zijn, die de ingewonnen informatie onderzoekt op strafbare feiten en verbanden legt met andere dossiers. Dit natuurlijk onder toezicht van een geschoold politie-ambtenaar.
- Er is een digitaal politiekantoor nodig dat 24/7 beschikbaar is op police-on-web en bemand wordt door een AI-agent. De burgers kunnen hierop aangifte doen, ongeacht op welk moment van de dag. Dus ook als ze om 4 uur 's nachts merken dat ze het slachtoffer zijn geworden van phishing.
- De AI-agent gaat verder dan een chatbot die vragen beantwoordt, acties aanbeveelt of aangiftes registreert. Deze onderneemt ook meteen actie en krijgt bepaalde politionele bevoegdheden. In geval van phishing bijvoorbeeld, een vordering instellen ten aanzien van een bank om een transactie tegen te houden. Waar nodig, pas na validatie door de officier van de gerechtelijke politie en magistraat met dienst.
- Het voorzien van bodycams voor elke agent maakt het mogelijk dat AI-tools op basis van opgenomen beelden pv's opmaken.

3. Terug naar de kerntaken: politie is geen bewakingsfirma of inspectiedienst

De bevoegdheden van de politie zijn de afgelopen jaren exponentieel uitgebreid. De politie wordt ingezet voor allerlei bewakings- en beveiligingstaken. Ook voor de handhaving van federale materies zoals onder andere voedselveiligheid, arbeid en gezondheid en deelstaatbevoegdheden

wordt de politie ingeschakeld. Zo bestaan er in Vlaanderen intussen 45 inspectiediensten, terwijl de politie vaak belast blijft met de handhaving. Alleen al op vlak van milieu stelt de politie zo'n 12.000 pv's per jaar op.

Daarom:

- Als algemene richtlijn moet er paal en perk gesteld worden aan de hoeveelheid aan regelgeving. Met name het steeds strafrechtelijk willen afdwingen van die regels zorgt voor een te grote belasting van de politie, wat hen afhoudt van hun kerntaken.
- Handhaving van bevoegdheden zoals milieu, dierenwelzijn en bouwvovertredingen niet langer onder de bevoegdheid van politie laten vallen. Inspectiediensten staan zelf in voor handhaving én opvolging van hun vaststellingen. Enkel bij heterdaad, bijvoorbeeld een ernstig geval van dierenmishandeling, kan de politie vaststellingen doen en deze overmaken aan de inspectiedienst.
- Veel van de niet-essentiële taken van de politie kunnen geprivatiseerd worden. Private bewakingsfirma's moeten meer worden ingezet om bijvoorbeeld camerabeelden in real time te bekijken, bewakingsopdrachten uit te voeren en evenementen te beveiligen. De politie stuurt deze diensten aan, maar draagt niet langer de lasten en schakelt niet langer zelf mensen in.
- Criminaliteitsbestrijding is opnieuw de core business van de politie. Vrijgemaakte mensen moeten permanent worden ingezet in buurten met veel criminaliteit. De aanpak van continue aanwezigheid en opvolging, gekend als de de Very Irritating Police (VIP), heeft in het verleden zijn nut bewezen.
- Kerntaken uitvoeren begint bij veiligheid voor elke politieagent, met veel betere screening op infiltratie door georganiseerde misdaad, state-of-the-art beschermingsmateriaal en bodycams voor iedereen op het terrein.

Perscontact

Jan Van der Cruysse

Woordvoerder

jan@teamjustitie.be

+32 490 57 33 88